

Идел бие авыл җирлеге башкарма комитеты
Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы

КАРАР

29.12.2023 ел

№24

Гамәлгә ашыру турындагы нигезләмәне раслау
турында экологик белем бирү һәм формалаштыру
территориядә экологик культура муниципаль берәмлек
Идел бие авыл җирлеге

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»
2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «әйләнә-тирә
мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль
законга ярашлы рәвештә, Идел бие авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына
таянып,

Карар итә:

- 1.Идел бие авыл җирлеге территориясендә экологик агартуны гамәлгә ашыру һәм
экологик культураны формалаштыру турындагы нигезләмәне расларга (1 нче
кушымта)
- 2.Өлеге карарны Идел бие авыл җирлегенең мәгълүмати стендларында, шулай ук
Спас муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының
рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә)
(pravo.tatarstan.ru).
- 3.Өлеге карар рәсми рәвештә басылып чыккан көннән үз көченә керә
- 4 .Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Приволжский авыл җирлеге
Башкарма комитеты җитәкчесе

С.Г.Спирин

Карарга кушымта
Башкарма комитет
Идел буге авыл жирлеге
Спас муниципаль районы
Татарстан Республикасы
29.12.2023 ел, № 24

Идел буге авыл жирлеге муниципаль беремлеге территориясенде экологик
мегрифетне гамелге ашыру нем экологик культураны формалаштыру турында
нигезлемө

1. Гомуми нигезлемелер

1.1. Әлеге Нигезлемө «Россия Федерациясенде жирле үзидарө оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендеге 131-ФЗ номерлы Федераль
законның 16 статьясының 1 өлеше 11 пункты (яки 15 статьясының 1 өлеше 9 пункты
белен), «әйләнө-тирө мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ
номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезенде эшлэнгән нем Экологик мегариф,
Идел буге авыл жирлеге муниципаль беремлеге территориясенде экологик культура
формалаштыру өчен шартлар тудыру.

2. Хөзерге положениедө кулланыла торган төшенчөлөр

2.1. Бу положение максатларында түбөндеге төшенчөлөр кулланыла:

- 1) экологик мөглүмат әйләнө - тирө мохитнең торышы, аның компонентлары, әйләнө-
тирө мохитнең нем табигий ресурсларның пычрану чыганақлары яки әйләнө-тирө
мохиткө башка зарарлы йогынты турында мөглүмат нем мөглүмат, шулай ук
әйләнө-тирө мохитне саклау, саклау нем торгызу буенча чаралар турында мөглүмат;
- 2) экологик культура дөнья нем милли мәдәниятнең аерылгысыз өлеше, ул социаль
мөнөсәбәтләр системасын, әхлақый кыйммәтләрне, кеше нем жәмгыятьнең әйләнө-
тирө мохит белен үзара эш итү нормаларын нем ысулларын үз эченө ала;
- 3) экологик мегрифетчелек экологик куркынычсызлык турында экологик белемнәрне,
экологик культураны формалаштыру, табигатькө сакчыл мөнөсәбәт тәрбияләү нем
табигатьтән рациональ файдалану максатларында Әйләнө-тирө мохитнең торышы
нем табигий ресурсларны куллану турында мөглүматны тарату.
- 4) экологик туризм табигатькө юнелдерелгән туристлык эшчәнлеге, аның максаты ял
оештыру нем табигий фәнни яки гамели белем нем тәжрибө алу, табигий мохиткө
зыян китермөү.

3. Идел буге авыл жирлеге муниципаль беремлегенде Экологик агартуның нем
экологик культураны формалаштыруның төп максатлары нем бурычлары

3.1. Идел буге авыл жирлеге муниципаль беремлеге территориясенде экологик
мегрифет нем экологик культура формалаштыруның төп максатлары булып:

- 1) Идел буге авыл жирлеге муниципаль беремлеге территориясенде табигатькө
сакчыл мөнөсәбәт формалаштыру нем экологик культураны арттыру;

2) уңайлы өйлөнө-тирө мохитне, биологик төрлелекне һәм табиғый ресурсларны саклау.

3.2. Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә Экологик мәҗрифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп бурычлары булып:

- 1) өйлөнө-тирө мохитне саклау һәм экологик куркынычсызлык өлкәсендә халыкны мәғлүмат белән тәмин итү;
- 2) экологик-агарту үзәкләре буларак аеруча саклана торган табиғый территорияләрнең ролен арттыру;
- 3) гражданны, иҗтимагый һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларны Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә экологик өһәмиятле эшчәнлекне гәмәлгә ашыруда катнашуга җәлеп итү;
- 4) Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә өйлөнө-тирө мохитне саклау, табигатьтән рациональ файдалану өлкәсендә экологик юнәлешле эшчәнлеккә балаларны, яшьләрне һәм башка социаль төркемнәрне җәлеп итү;
- 5) Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә экологик туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- 6) калдыклар белән эш итүгә, шул исәптән каты коммуналь калдыкларны аерым җыюга җаваплы мәнәсәбәт формалаштыру.

4. Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә Экологик мәҗрифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары

4.1. Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә Экологик мәҗрифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары булып:

- 1) экологик белем бирүнең системалылыгы һәм өзлексезлеге;
- 2) экологик мәҗрифәтчелекнең гомумилеге;
- 3) экологик мәғлүматның ачыклығы һәм мөмкинлеге;
- 4) Идел буе авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен тотрыклы үстерүгә, Идел буе авыл җирлеге өчен актуаль булган экологик проблемаларны хәл итүгә, табигатьне саклауга - өйлөнө-тирө мохит сыйфатын яхшыртуга экологик мәҗрифәтчелек юнәлеше;
- 5) җирле үзидарә органнары тарафыннан экологик мәҗрифәтчелек һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендә чараларны эшлөгәндә һәм гәмәлгә ашырганда ачыклык.

5. Экологик мәҗрифәт, экологик культура формалаштыру өлкәсендә гражданны, иҗтимагый берләшмәләр һәм башка оешмаларның хокуклары

5.1. Экологик мөгърифетчелек һәм экологик культура формалаштыру өлкәсендәге гражданныр, ижтимагый берләшмәләр һәм башка оешмаларның:

- 1) экологик агарту, экологик культура формалаштыру өлкәсендә жирле үзидарә органнары эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертергә;
- 2) муниципаль программалар һәм экологик мөгърифет буенча планнар проектларын эшләүдә һәм аларны жәмәгать (Жәмәгать) тыңлауларын үткөрү һәм (яки) катнашу юлы белән гамәлгә ашыруда катнашу;
- 3) экологик мөгърифетчелек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен кирәкле ышанычлы экологик мөгълүматны билгеләнгән тәртиптә сорарга һәм алырга;
- 4) интерактив белем бирү технологияләрен, экологик программалар һәм уку-агарту материаллары күргәзмәләрен һәм презентацияләрен гамәлгә ашыру;
- 5) халыкның хокукый һәм экологик культурасын формалаштыру һәм арттыру максатыннан өмәләр оештыру, Территорияләргә төзекләндерү һәм яшелләндерү эшендә, смотрларда, конкурсларда, конференцияләрдә, семинарларда, мөгълүмати һәм башка кампанияләрдә актив катнашу;
- 6) закон нигезендә башка хокукларны гамәлгә ашыру.

6. Халыкның экологик мөгърифәте

6.1. Идел буге авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә халыкның экологик мөгърифәте экологик культура дәрәжәсен күтөрү нигезләре буларак кешенең әйләнә-тирә мохиткә әхлакый мөнәсәбәтен формалаштыру максатларында гамәлгә ашырыла.

6.2. Экологик мөгърифет һәм экологик культура формалаштыру жирле үзидарә органнары тарафыннан түбәндәге формаларда башкарыла:

- 1) әйләнә-тирә мохитне саклау, житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү, экологик куркынычсызлык өлкәсендәге законнар турында мөгълүмат бирү;
- 2) экологик белемнәрне пропагандалау, әйләнә - тирәлекнең торышы, табигый ресурслар һәм экологик куркынычсызлык турында мөгълүматны махсус радио-һәм телепрограммалар (шул исәптән социаль реклама), экологик характердагы басма басмалар чыгару юлы белән, шулай ук Идел буге авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөгълүматны мөгълүмат-телекоммуникация сайтларында урнаштыру юлы белән тарату «Интернет»челтәрләре;
- 3) экологик - агарту эшчәнлегенә (фәнни-гамәли конференцияләр, форумнар, конкурслар, фестивальләр, күргәзмәләр, экологик акцияләр һәм башкалар);
- 4) экологик туризм;

5) экологик Үзөклөр, табигать музейлары, экологик сукмаклар, экологик лагерьлар, шул исәптән төбәк өһәмиятендәге аеруча саклана торган табигый территорияләрдә, аларны махсус саклау режимын исәпкә алып, булдыру;

6) гамәлдәге законнарға каршы килмәгән башка формалар.

7. Музейлар, китапханәләр һәм массакуләм мәгълүмат чаралары Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә Экологик мәгърифәт һәм экологик культура формалаштыруда катнашу

7.1. Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру өлкәсендә музейларның төп эш формалары һәм эшчәнлек төрләре булып экологик юнәлештәге экспозицияләр, стационар һәм күчмә күргәзмәләр оештыру, Конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чаралар оештыру һәм үткөрү тора.

7.2. Китапханәләр үз уставларына ярашлы рәвештә Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик агартуда һәм экологик культураны формалаштыруда китапханә фондын экологик һәм хокукий характердагы документлар һәм басмалар белән тулыландыру, өйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик куркынычсызлык проблемаларына багышланган конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чаралар үткөрү юлы белән катнашалар.

7.3. Телерадиотапшырулар оештыру һәм муниципаль вакытлы матбугат басмалары редакцияләре редакция Уставы һәм (яисә) оештыручы белән редакция (баш мөхәррир) арасындагы килешү нигезендә Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик, экологик-хокукий мәгълүмат тарату, экология, өйләнә-тирәлекне саклау, экологик куркынычсызлык проблемаларына багышланган программалар һәм материаллар чыгару юлы белән экологик культураны формалаштыруда катнашалар.

7.4. Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары телерадиотапшыруларның махсуслаштырылган оешмаларын, экологик культура формалашуга ярдәм итүче вакытлы матбугат басмаларын үстерү буенча кирәкле икътисади һәм оештыру шартларын тәэмин итә.

8. Экологик мәгърифәтчелек һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендәге эшчәнлекне финанс белән тәэмин итү муниципаль берәмлекнең Идел буе авыл жирлеге

8.1. Идел буе авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик мәгърифәтчелек һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендәге эшчәнлекне финанс белән тәэмин итү Идел буе авыл жирлеге жирле бюджеты акчалары, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка чыганақлар хисабына башкарыла ала.

